

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

LINEAR PACKAGE LESSON De DEVELOPMENT ON RELIGIOUS IN THAILAND
SOCIAL RELIGIOUS AND CULTURE LEARNING SUBSTANCE GROUP
PRATHOMSUKSA 5 WATPREMPRACHAKORN SCHOOL

มหลัก กอระ¹ นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง จำนวน 5 เรื่อง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) 0.40 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผลและการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบ t - test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี ประสิทธิภาพ 85.45/87.27 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

²อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.76 หรือร้อยละ 76 นั่นคือ ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปร้อยละ 76

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่าบทเรียนสำเร็จรูปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop linear package lesson and 2) to study effectiveness of learning achievement between pre and post study 3) to search effectiveness indication of package lesson and 4) to study student's satisfaction on learning with package lesson on Religious in Thailand . The experiment group in this study were 34 Prathomsuksa 5 students of linear package lesson Development on Religious in Thailand, social, religious and culture learning substance group, Prathomsuksa 5 , Watpremprachakorn School under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1.The instruments used in the study were 2 kinds that 5 linear package lessons and 50 questions of learning achievement test with 4 choices. IOC was 0.40-1.00 and the reliable was equal 0.96, package lesson assessment on Religious in Thailand, student' s satisfaction on learning with package lesson questionnaires. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Sample).

The research results revealed that:

1. Linear package lesson on Religious in Thailand, social, religious and culture learning substance group, Prathomsuksa 5 was as efficient as 85.45/87.27 that higher than criteria 80/80.

2. Learning achievement score of students who learnt with linear package lesson on Religious in Thailand, social, religious and culture learning substance group,

Prathomsuksa 5 that poststudy was higher than prestudy at statistically significant level of .01.

3. Effectiveness index of linear package lesson on Religious in Thailand, social, religious and culture learning substance group, Prathomsuksa 5 were effectiveness index with 0.7 or 76%.

4. Student's satisfaction who studied lesson linear package lesson on Religious in Thailand, social, religious and culture learning substance group, Prathomsuksa 5 that the average was 4.23 and the standard deviation was equal 0.66 that showed all students had same opinions that package lesson was appropriated at much level.

Keywords: Ready-made lessons in a straight line, Social learning subject group religion and culture, Achievement, Satisfaction

บทนำ

สถานการณ์ในปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมเอกัตบุคคลสามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุขและก่อให้เกิดสันติสุขแก่ตนและสังคมส่วนรวม ทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของมนุษย์สืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550) คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมาย/ความคาดหวังองค์ประกอบประการที่ 3 คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาทักษะเกี่ยวกับเจตคติ จริยธรรม และค่านิยม โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้และทักษะต่างๆ อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับความเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตย เช่น การรู้จักตนเอง ฟังตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย กตัญญู รักเกียรติภูมิของตน เคารพเหตุผล มีความยุติธรรม ห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง จัดข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธี ยึดมั่นในความยุติธรรม ความเสมอภาค และเสรีภาพ มีนิสัยเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี เห็นคุณค่าของการทำงานเป็นกลุ่ม การเคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า อนุรักษ์ พัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา (กรมวิชาการ, 2555)

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดให้เรียน เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพราะเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากมนุษย์ต้องเข้าใจ ประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่นที่ตนนับถือและสามารถนำ หลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน (กรมวิชาการ, 2555)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ระบุเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา ว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทาง วิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีด ความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และ ให้มีการพัฒนา บุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะใน การผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ, 2562) เทคนิคและกลวิธีในการสอนโดยการนำสื่อมาช่วยในการสอนซึ่งเป็นวิธีการ หนึ่งที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อบทเรียน อีกทั้งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียน ได้ดี สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญมากในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู ครูผู้สอนควร พิจารณาเลือกสรรหรือสร้างสื่อขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ การเรียนการสอนบรรลุ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บทเรียนสำเร็จรูปนับเป็นสื่อการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Liner Programming) บทเรียนสำเร็จรูปแบบแตกกิ่งหรือสาขา (Branching Programming) และบทเรียนสำเร็จรูปแบบผสม (Combination Programming) ซึ่ง เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเปรียบเหมือนครูผู้สอนให้ นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้เป็นการจัดระบบการเรียน การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเองด้วยการลงมือประกอบกิจกรรมอย่าง กระฉับกระเฉง ตามลำดับขั้นที่ละน้อยมีโอกาสได้รับการติชมทันทีและก้าวไปตามลำดับความสามารถ ของแต่ละบุคคล นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปยังเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เน้นความ แตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ แรงจูงใจ ความมีวินัยใน ตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหา อัตราความเร็วในการเรียนรู้ของนักเรียน

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนพบว่าเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่เข้าใจและเป็นเนื้อหาที่ยากทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้เนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ คือการใช้ บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรม เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูงขึ้นส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เพราะขั้นตอนการสร้างไม่ซับซ้อน เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ เป็นสื่อที่ใช้ค่าใช้จ่ายน้อยแต่ให้ผลเทียบเท่ากับสื่อที่ลงทุนมาก จึงเหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่อง ศาสนาในประเทศไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาในประเทศไทย บทที่ 1 เรื่อง ศาสนาต่างๆ อันจะเป็นผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าไม่ต่ำกว่า .50

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คอ นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 107 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คอ นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 34 คน ที่ไดมาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองค้างนี้ คอ เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องศาสนาในประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น คอ การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 ตัวแปรตาม คอ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการทดลอง คอภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้างนี้เป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คอ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 107 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คอ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 34 คนที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปชุดศาสนาในประเทศไทย จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้
 - 1.1 เรื่องพระพุทธศาสนา
 - 1.2 เรื่องศาสนาคริสต์
 - 1.3 เรื่องศาสนาอิสลาม
 - 1.4 เรื่องศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
 - 1.5 เรื่องศาสนาสิกข์
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 5 เรื่อง เรื่องละ 10 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือกเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปชุดศาสนาในประเทศไทย ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยวิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา คู่มือครูเกี่ยวกับวิธีสอน เกี่ยวกับการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ทฤษฎีแนวความคิดวิธีการ การจัดทำรายงาน และการวิเคราะห์ผลการประเมินผล
 - 1.3 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อคัดเลือกและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน
 - 1.4 เลือกเนื้อหาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย ให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.5 กำหนดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อสร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง โดยแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นหน่วยย่อย เรียกว่า กรอบ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก จำนวน 5 เล่ม

1.6 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแล้วพร้อมแบบประเมินบทเรียนสำเร็จรูปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในขั้นต้น เมื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วผู้ศึกษานำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

1.7 ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยดำเนินการดังนี้

1.9 ปรับปรุงเนื้อหาอีกครั้งตามผลที่ได้ในการทดลองทั้ง 3 ครั้ง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ จำนวน 5 เรื่อง เพื่อนำไปทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ การหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2555)

2.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับการวัดประเมินผล ของกระทรวงศึกษาธิการ (2556)

2.3 กำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่จะเขียนเป็นข้อสอบ

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 จำนวน 60 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบในเบื้องต้น

2.6 นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอแนะแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดการเรียนรู้ (Index of Item- Objective Congruence : IOC)

2.7 นำข้อสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอบ (Try - out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งเคยเรียนเนื้อหาเรื่องศาสนาในประเทศไทย มาแล้ว เมื่อปีการศึกษา 2562

2.8 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) โดยใช้วิธี Brennan จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 50 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2555)

2.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับจริงเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำราวัดผลทางการศึกษาของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2555)

3.1 ศึกษาข้อความที่แสดงความคิดเห็น และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2555)

3.2 นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อกำหนดวัน เวลา ดำเนินการทดลอง

2. การทดลองครั้งนี้ ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอนและทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเอง โดยใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวัดเปรมประชากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 34 คน

3. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 ข้อ

4. ทดลองสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ทั้ง 2 เรื่อง โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ครูผู้สอนชี้แจงและอธิบายการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้กับนักเรียนให้เข้าใจ

4.2 ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียน

4.3 ให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมจากบทเรียนสำเร็จรูปตามลำดับ

5. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม แล้วตรวจให้คะแนนที่ได้ทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำผลข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปและพร้อมกันนี้ได้แจกแบบสอบถามความพึงพอใจให้กับนักเรียนได้ประเมินหลังจากที่ทำการทดสอบหลังเรียนแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายข้อ ตามวิธีของ Brennan

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวิธีของ Lovett

1.3 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบที (t-test)

4. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. วิเคราะห์แบบประเมินบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้ในแบบประเมินบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งคัดแปลงมาจากเกณฑ์การประเมินของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

6. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2554)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC)

2.2 ค่าอำนาจจำแนก (B)

2.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของ โลเวท (Lovett)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏว่าดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย/ร้อยละของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน/ย่อยหลังเรียน และ แบบทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คนที่	ก่อนเรียน (50)	คะแนนแบบทดสอบย่อยบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1- 5						หลังเรียน (50)
		10	10	10	10	10	รวม	
1	18	10	10	9	9	9	43	46
2	14	8	8	9	9	7	40	40
3	18	10	10	10	10	10	50	46
4	15	9	8	9	8	8	42	43
5	10	6	8	7	8	7	36	39
6	9	6	8	7	8	7	36	39
7	13	8	8	8	9	8	41	43
8	14	9	9	8	8	8	42	44
9	16	9	9	9	8	8	43	45
10	20	10	9	10	10	10	49	47

คนที่	ก่อนเรียน (50)	คะแนนแบบทดสอบย่อยบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1- 5						หลังเรียน (50)
		10	10	10	10	10	รวม	
11	15	8	8	9	8	8	41	44
12	18	9	9	9	9	10	46	44
13	13	7	8	8	9	9	41	43
14	20	10	9	10	10	10	49	46
15	18	9	9	9	9	10	46	45
16	17	8	9	9	10	9	45	44
17	16	8	8	8	8	9	41	44
18	19	9	9	9	9	9	45	45
19	20	9	8	10	8	8	43	46
20	13	7	7	8	7	8	37	41
21	16	9	8	8	8	8	41	43
22	17	8	8	9	9	9	43	43
รวม	349	186	182	193	190	186	940	960
$\bar{X}$	15.86	8.45	8.27	8.77	8.63	8.45	42.73	43.63
S.D.	3.05	1.18	0.88	0.75	0.95	2.68	1.28	2.23
%	31.72	84.50	82.70	87.70	86.30	84.50	85.45	87.27

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนระหว่างเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 42.74 คิดเป็นร้อยละ 85.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 43.63 คิดเป็นร้อยละ 87.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.23 ดังนั้น บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.45/87.27

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาทำการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อน และหลังโดยใช้ t-test (Dependent Samples) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	22	15.86	3.05	30.463**	.000
หลังเรียน	22	43.63	2.23		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้วิธีของกูดแมน, เฟรทเซอร์ และชไนเดอร์ ในการหาประสิทธิผล

ได้ใช้ (The Effectiveness Index) (เผชัญ กิจระการ. ม.ป.ป. : 1 : อ้างอิงมาจากจาก Hovland. 1949 : unpagged) โดยดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.8135 ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.35

ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจได้ผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปโดยรวมและเป็นรายด้านของนักเรียน

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. ด้านลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป	4.07	0.75	มาก	4
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.11	0.75	มาก	3
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.71	0.31	มากที่สุด	1
4. ด้านตัวครู	4.38	0.22	มาก	2
โดยรวม	4.23	0.40	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจ โดยสรุปและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าความพึงพอใจมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านตัวครู ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและน้อยที่สุดคือ ด้านลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า ผลของการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำอภิปรายผล ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 42.74 คิดเป็นร้อยละ 85.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 43.63 คิดเป็นร้อยละ 87.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.23 ดังนั้น บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.45/87.27 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 สรุปได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น สามารถช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เสมือนกับการเรียนครูผู้สอนโดยตรงสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น อยากเรียน และสนุกสนานตื่นเต้น ซึ่งสอดคล้องงานศึกษาค้นคว้าอิสระของ วัฒนธนะ บุตรสุวรรณ (2555) ได้สรุปบทเรียนสำเร็จรูปเส้นตรง เรื่อง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติ .01 และบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 86.50/85.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าอิสระของ บุตรีรินทร์ นามไพศาลสถิต (2557) ได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาสังคมศึกษา ส.306 เรื่องการปฏิรูปบ้านเมืองให้ทันสมัยในรัชกาลที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 87.92/84.58 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และการศึกษาค้นคว้าอิสระของ วัฒนา ภิญญมิตร (2557) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนากับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85.15/84.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 บทเรียนสำเร็จรูป ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบ และวิธีการที่เหมาะสม กล่าวคือ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 และเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส. 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ตลอดจนหลักการสร้างบทเรียน สำเร็จรูปจากเอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 การพัฒนาการเรียนการสอนของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน (2555 : อ้างอิงมาจาก ธีระชัย ปุณฺณโชติ 2559) ผลงานวิจัยเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง และได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผ่านการ ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องจากผู้มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองกับกลุ่ม ประชากรเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ทั้ง 2 ครั้ง โดยนำผลจากการทดลองไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้ สอนจริง

1.2 บทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นเป็นการนำเสนอความรู้ในลักษณะ เอกสารที่เป็นรูปเล่ม โดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาจะแบ่งออกเป็นกรอบย่อยๆ ตามลำดับ โดยเนื้อหาของบทเรียนจะจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก (สุวิทย์ มูลคำและ อรทัย มูลคำ , 2559) ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล นักเรียน ได้รับการเสริมแรงย้อนกลับทันที เพราะนักเรียนสามารถที่จะตรวจคำตอบได้ในรอบถัดไปว่าสิ่งที่ ตอบไปนั้นถูกหรือผิด ถ้าตอบถูกนักเรียนก็จะได้รับการเสริมแรง แต่ถ้านักเรียนตอบผิดนักเรียนก็จะ แก้ไขความไม่เข้าใจทันทีทันใดกลับไปศึกษาจากกรอบที่ผ่านมา ผลจากการให้นักเรียนได้มีการ ตอบสนองต่อบทเรียนโดยการใช้คำถาม และทราบผลย้อนกลับทันที เป็นหลักการโดยตรงของ บทเรียนสำเร็จ เพราะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพร้อมทั้งให้นักเรียนได้ประเมินผลการเรียนของ ตนได้ทันที

1.3 บทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้น นับเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิด จากการนำเอาข้อดีของบทเรียนสำเร็จรูป ไม่ว่าจะเป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ตามสามารถของตนเอง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจึงเป็นสิ่งเร้าความสนใจในการ เรียน เป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ตลอดจนสร้าง บรรยากาศในการเรียนให้ผู้เรียน มีความสนุกสนาน มีความเอาใจใส่ต่อบทเรียนมากขึ้นจึงเป็นสาเหตุ หนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

1.4 บทเรียนสำเร็จรูป ได้สร้างตรงตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ สกินเนอร์ (Skinner) ที่กล่าวว่า การเสริมแรงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อระยะเวลาระหว่างการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ กับการได้รับเสริมแรงใกล้เคียงกันมากที่สุด ดังนั้นการเรียนรู้จึงมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมมุ่งหวังหลัง เรียนซึ่งตรงกับลำดับขั้นตอนการเรียนของบทเรียนสำเร็จรูป คือการประเมินผลก่อนเรียน ศึกษา

บทเรียนด้วยตนเอง และประเมินผลหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน
นั่นเอง

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนผล
ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาภาภรณ์ อินเสมียน
; ญญิณี โพธิ์ (2555) ; สุมารัตน์ เมืองโคตร (2555) และ ศิริวรรณ วรรณสุทธิ์ (2555) การที่ผล
การศึกษาค้นคว้าเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพ แล้ว
นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. จากการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากคะแนนก่อนเรียน
และหลังเรียน พบว่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.76 หรือร้อยละ 76 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมี
ความก้าวหน้าและมีพัฒนาการทางการเรียนจึงทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน จากการเรียน
ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสอดคล้องกับการวิจัยของ ญญิณี สุโพธิ์ (2555) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบ
ผลการเรียนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดร้อยเอ็ด หน่วยที่
3 สิ่งรอบตัวเรา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า คะแนน
สอบของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้ายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมารัตน์ เมืองโคตร
(2555) ; ศิริวรรณ วรรณสุทธิ์ (2555) ; สุรางรัตน์ ตรีहरา (2557) และวัฒนา ภิญญมิตร (2557) ได้
ทำการวิจัยลักษณะเดียวกันในวิชาอื่นๆ และระดับชั้นต่างๆ ปรากฏว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมี
ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และคะแนนเฉลี่ยของการเรียน จากการทดสอบหลังเรียน
สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าแสดงว่าการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้
สูงขึ้น มีความก้าวหน้าและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เพราะผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้
ด้วยตนเอง เรียนด้วยความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการตอบสนองนโยบายปฏิรูป
การศึกษาที่ให้การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียน
อย่างเต็มที่ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนอกจากนี้ยังแก้ปัญหาเมื่อผู้สอนไม่
สามารถสอนได้ก็จะเป็นการมอบหมายงานไว้ให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปที่ครูได้เตรียมไว้

4. ผลจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป
เรื่อง ศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป มีค่าเฉลี่ย 4.23

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 แสดงว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ เหมาะสมมาก มีค่าความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการสอนเป็นอย่างดี และในด้านต่างๆ ผลเป็นดังนี้

4.1 ด้านลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.07 ซึ่งหมายความว่าสื่อการเรียนหรือบทเรียนสำเร็จรูปที่นักเรียนใช้ในการเรียน มีความเหมาะสมมาก เนื่องจากก่อนหน้านี้ นักเรียนจะได้เรียนเฉพาะในหนังสือเรียน โดยมีครูผู้สอนคอยบรรยาย แต่เมื่อนักเรียนได้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนให้ความสนใจและเรียนด้วยความเข้าใจ อีกทั้งบทเรียนสำเร็จรูปมีรูปแบบสวยงามมีภาพประกอบที่เป็นตัวนำพาให้ผู้เรียนร่วมเรียนร่วมทำกิจกรรมตามในบทเรียน ทำให้นักเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

4.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ซึ่งหมายความว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก เพราะนักเรียนได้ใช้ความคิด วิเคราะห์ด้วยตนเอง นักเรียนได้ใช้เวลาศึกษาด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่ายทำให้นักเรียนพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

4.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 หมายความว่าด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ข้อสอบพิมพ์ถูกต้องชัดเจน

4.4 ด้านตัวครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 หมายความว่าอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก เพราะจะต้องคอยชี้แนะให้มีความซื่อสัตย์ไม่แอบดูเฉลยก่อน คอยกำกับให้นักเรียนเก่งมีความเอื้ออาทร นักเรียนที่เรียนอ่อนคอยให้ความช่วยเหลือในกรณีที่นักเรียนอ่อนอ่านไม่ออกในกรอบใดกรอบหนึ่งทำให้นักเรียนได้ฝึกเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมด้วย

จากผลการศึกษาค้นคว้าแสดงว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมีความก้าวหน้าและพัฒนาการทางการเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สมบูรณ์ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถของนักเรียน มีการเสริมแรงตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ สกินเนอร์ (Skinner) ที่กล่าวว่า “การเสริมแรงจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อระยะเวลาระหว่างการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องกับการได้รับการเสริมแรงใกล้เคียงกันมากที่สุดการที่ได้รู้คำตอบของตนเองถูกต้องก็จะเป็นการเสริมแรงได้อย่างหนึ่ง”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ดังนั้นในการสอนครูควรชี้แจงให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ พยายามกระตุ้นและฝึกฝนให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

1.2 ครูผู้สอนควรเดินตรวจดูขณะนักเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง พร้อมทั้งให้คำแนะนำถ้าเห็นว่าบกพร่อง หรือให้คำชมเชย และเตรียมการแก้ไขปัญหสำหรับนักเรียนที่เรียนได้ช้า ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่าคนอื่นไว้วงหน้า

1.3 ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกลุ่มสาระอื่นๆ ได้มีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้สอนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ครูควรสร้างบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในเนื้อหาอื่นๆ อีก เพราะเป็นบทเรียนที่ให้ผลสัมฤทธิ์สูง นักเรียนสนใจกระตือรือร้นอยากเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูผู้สอนสามารถนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ซ่อมเสริมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ หรือให้นักเรียนที่ขาดเรียนได้เรียนนอกเวลาเรียนเพื่อให้เรียนทันเพื่อน หรือให้นักเรียนได้เรียนในเวลาว่างเป็นการทบทวนความรู้

2.2 ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ไปใช้สอนในกลุ่มสาระอื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2555). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.

กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าศุลกากร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). เทคโนโลยีและการสื่อสารศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). สถิติเพื่อนการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐธินิ สุโพธิ์. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาชีพของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีระชัย บุรณโชติ. (2559). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การพัฒนาการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2555). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุศรินทร์ นามไพศาลสถิตย์. (2557). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชาสังคมศึกษา ส.306 เรื่อง การปฏิรูปบ้านเมืองให้ทันสมัยในรัชกาลที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ราชกิจจานุเบกษา. (ออนไลน์). สืบค้นจาก www.mdh.go.th. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2563.
- วัฒน์ บุตรสุวรรณ. (2555.) การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา ภิญญมิตร. (2557). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2559). 20 วิธีจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ศิริวรรณ วรรณสุทธิ. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง แรง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุเมารักษ์ เมืองโคตร. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา (มุกดาหาร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Hovland, (1949). The Effectiveness Index as in Educational Technology. Educational Technology.